

LIGA HÍRLEVÉL

Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája

2014. november

Gépipari Ágazati Párbeszéd Bizottság

A gépipar árbevételeinek 90 százaléka exportból származik

A nagy hagyományokkal rendelkező gépipar a hazai nettó árbevétel mintegy felét és az ipari export háromnegyed részét adta az elmúlt években és egyben az összes magyarországi export felét. Az elmúlt pár évben a piac letisztult, a gépgyártói palettát a megmaradt magyar tulajdonú kkv-k, külföldi befektetők és néhány új piaci belépő tölti ki. A termelés döntő része exportra kerül, ezért a külpiazi lehetőségek meghatározóak. A gépipar árbevételeinek 90 százaléka exportból származik, a multinacionális vállalatok részesedése ezen belül 70 százalékos.

Az ágazat helyzete és SWOT elemzése

A nagy hagyományokkal rendelkező gépipar a feldolgozóipar teljesítményének hozzávetőleg 17 százalékát, a teljes GDP-nek 3,3 százalékát adta 2011-ben. Az alkalmazásban állók létszáma (2012. harmadik negyedévi adat) meghaladja a 93 ezret. A gépipar súlyát tekintve az ipari nettó árbevétel mintegy felét és az ipari export háromnegyed részét adta az elmúlt években és egyben az összes magyarországi export felét, tehát mindenképpen az

egyik legmeghatározóbb ágazat. Az export tekintetében döntő fölényük van a külföldi tulajdonú vállalatoknak. Az elmúlt pár évben a piac nagyrészt letisztult, a gépgyártói palettát a megmaradt magyar tulajdonú kkv-k, külföldi befektetők és néhány új piaci belépő tölti ki. A termelés döntő része exportra kerül, ezért a külpiazi lehetőségek meghatározóak a két alágazat árbevétele szempontjából. A villamosipari berendezések gyártásában jelenleg kisebb a növekedési potenciál, a közelmúlt talán

Nemzeti platform az iparvállalatok támogatására

A Gépipari Tudományos Egyesület együttműködő partnereivel közösen létrehozta a MANUFUTURE-HU elnevezésű Nemzeti Technológiai Platformot, melyen a hazai ipar meghatározó szereplői hangolják össze közép- és hosszú távú K+F elképzeléseiket, igényeiket és képviselik a termelő szektor érdekeit.

A MANUFUTURE elnevezésű Magyar Nemzeti Technológiai Platformot az európai technológiai platformok mintájára hozták létre, hogy támogassa a magyar iparvállalatok fejlődését. A projekt célja, hogy a hazai termelés hozzáadott értéke, piaci versenyképessége jelentősen növekedjen, és vezető szerepet vállaljon a gyártás technikai és technológiai fejlesztésében.

legjelentősebb átalakulása a hagyományos izzók piaci kivezetése volt, mely kedvezőtlenül érintette Magyarországot. A többi termék illetve szakágazat viszonylag stabil pozíciót tudhat magáénak.

A gép, gépi berendezések alágazat számottevő növekedést produkált az ezredforduló óta eltelt időszakban, folyamatosan vette át a vezető szerepet, mára kétharmados arányt képvisel a gyártásban. A gép, gépi berendezés területén a bér munkában végzett alkatrészgyártás magas aránya a jellemző, az árbevételnek több mint a felét adja. A gazdasági válság következtében átmenetileg a bér munka területén is csökkent a termelés és így az árbevétel, de ezt követően újra megindult a növekedés.

Általánosságban megállapítható, hogy a vállalkozások számára a bér munka kevésbé nyereséges, mint az önálló termék gyártása.

Az elmúlt egy évtized áttekintése alapján megállapítható, hogy az uniós tagországok gépiparát azonos hatások érték. A gépipari ágazatokon belül a járműgyártás után a gépgyártás szereplőit vetette vissza leginkább a válság, a feldolgozóipari ágazatok átlagos visszaesését meghaladva. A jelenlegi tendencia azt mutatja, hogy az európai gépgyártás egyre inkább áttelepül az alacsony bérköltséggel dolgozó országokba, főleg Indiába és Kínába. Ennek oka, hogy ezek az országok gyorsan modernizálják termelési módszereiket és bővítik a technológiát. Emiatt viszont az európai gyártó kapacitások aránytalan mértékű veszteségeket szenvednek el.

SWOT elemzés

Erősségek

- A hazai iparág szoros integrációja az EU iparágával.
- Az üzleti környezet megfelelő minősége vonzó befektetési területként tünteti fel országunkat a multinacionális vállalatok körében.
- A kelet-közép-európai régió kedvező helyen szerepel az üzleti környezet értékelésekor.
- A szabályozási környezet versenyelőnye.
- Erős ipari koncentráció
- Magas foglalkoztatottság
- Jól működő vállalkozásfejlesztési szervezetek
- Fejlődő felsőoktatási háttér

Gyengeségek

- A hazai iparági beszállítói kkv szereplők túlnyomó többségére a krónikus tőkeszegénység, kapacitáshiány és a fejlesztések halogatása jellemző.
- Viszonylag kevés gépgyártó rendelkezik stabil piaci pozíciókkal, így nem tudnak kellő figyelmet fordítani a túlélés kulcsát jelentő K+F+I tevékenységre.
- A nagy hagyományú mezőgépgyártó cégek nem rendelkeznek külföldi referenciákkal.
- A felszámolt külkereskedelmi vállalatok szakmai tudását nem sikerült pótolni, a még működő technológia export integrátorok nem eléggé hatékonyak.
- A technológiai sorokat, üzemeket szállító cégek számára komoly akadályt jelent a különböző hitelkonstrukciók szűkössége.
- Szakember-szaktudáshiány (bizonyos szakmákban jelentős).
- Kizárólag a nagy külföldi cégekre épített növekedés
- Szomszédos országokhoz képest kedvezőtlenebb befektetési környezet
- Német gépgyártáshoz viszonyított versenyhátrány
- Középvállalatok hiánya
- Alacsony jelenléttel bírnak a támogató és kapcsolódó iparágak
- Intraregionális közlekedési infrastruktúra gyengesége
- Képzett szakemberek/szaktudások elvándorlása.

Lehetőségek

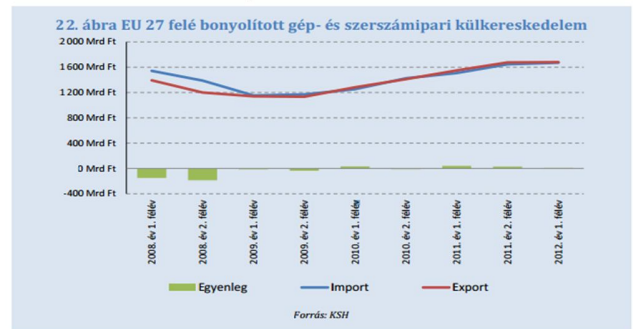
- Az EU tudásalapú és legversenyképesebb gazdaságra vonatkozó elképzelése magával húzhatja a hazai ipart is.
- Iparági kitörési pontok érhetők el az autóiparban, az elektronikában, a nukleáris iparban és a tesztszerek gyártásában.
- A hazai technológiai projektek összefogása, külföldön való értékesítése.
- A gépipar célzott támogatása az olyan kiemelt területeken, mint: célgépgyártás, élelmiszeripari, csomagolóipari gépgyártás, hűtéstechnika, energetikai gépek.
- A felsőfokú oktatás erőteljes fejlesztése (pl. duális képzés).
- Az igényes európai vásárlók által támasztott kereslet kiaknázása.
- Magasabb hozzáadott értékű termelési fázisok háttérének megteremtése.
- Kapcsolódó szolgáltató szektor erősítése.
- kkv-k közötti interakciók erősítése, fokozása.

Veszélyek

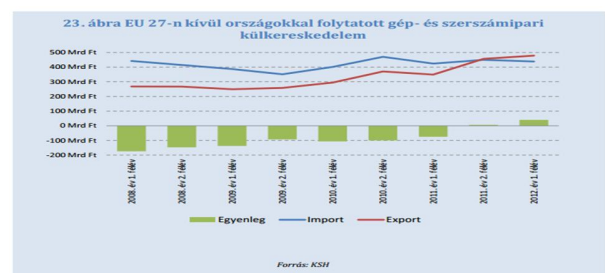
- A világgazdasági válság lassítja (elsősorban a nem tőkeerős országokban) a technológiai fejlesztéseket, innovációkat; ez a tendencia rövidtávon is versenyhátrányt okozhat.
- A beszállítói kkv-k közül egyre több adja fel klasszikus gépgyártói profilját és válnak késztermék-gyártóból alkatrész beszállító vagy szerviz szolgáltatóvá, ahonnan nagyon nehéz a visszakapaszkodás.
- A high-tech szektorban kettős prés közé kerülhet a hazai ipar, egyrészt a fejlett gazdaságok oldaláról, másrészt a feltörekvő alacsony bérköltséggel dolgozó országok is kihívást jelentenek.
- világgazdasági recesszió idején a nemzetközi tőkekihelyezések csökkenése, gyárbezárások.

Gépipari exportpiacaink

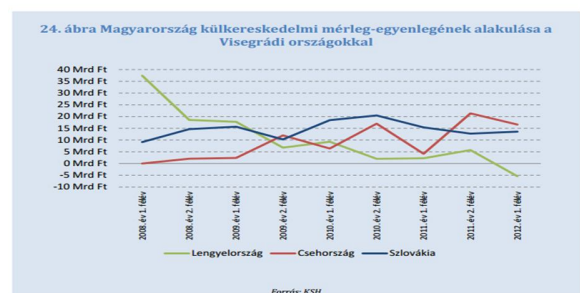
Gépiparunk helyzetét a környező országokkal összevetve megállapíthatjuk, hogy a növekedés a térség országai tekintetében többé-kevésbé egyenletes pályán mozog, vagyis a gazdasági válság egységesen – negatívan – hatott minden piaci szereplőre. Jelentősebb pozitív kilengés csupán Románia és Lengyelország esetében figyelhető meg. Külkereskedelmünk, szerkezetét tekintve, kiegyensúlyozottnak mondható. Behozatal szempontjából 40-50 százalékos a villamos berendezések aránya, a kivitelben 50-60 százalékot képvisel ez az alágazat a gépi berendezések mellett. Magyarország az ágazat kibocsátási volumenét tekintve az EU-n belül a középmezőnyben helyezkedik el. A magyar gépipar az EU gépiparának mintegy 0,9 – 1,0 százalékát teszi ki. A gépipar árbevételeinek 90 százaléka exportból származik, a multinacionális vállalatok részesedése ezen belül 70 százalék. Az EU-val folytatott gépipari külkereskedelmünk nullszaldó körül mozog. A 2008-as válság hatására bekövetkezett visszaesést stabil növekedés követte. A 2008-as adatokhoz képest külkereskedelmi tevékenységünk egyenlege javult, hiszen az akkori 188 milliárd forintos deficit 2012-re 8 milliárd forintos pozitívumává alakult. Látható, hogy az export- és importvolumen is azonos dinamikával növekedett. A 2004-ben csatlakozott országokkal folytatott kereskedelem kifejezetten pozitív mérleget mutat, azaz a környező országok viszonylatában exporttöbblettel rendelkezünk, míg az EU 15-ök felé deficitet kereskedelmet folytatunk.

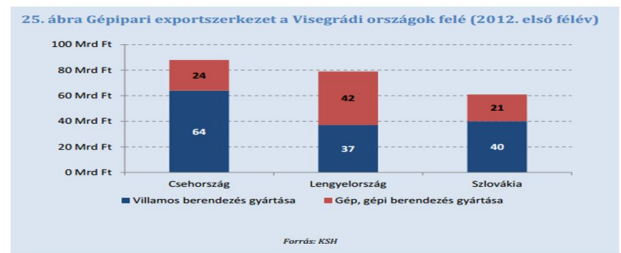
Az EU-n kívüli országokkal folytatott külkereskedelem egyenlege is jelentős javulást mutat. 2008-tól folyamatos exportbővülés látható, s a 2011-es trendváltással külkereskedelmi egyenlegünk pozitívba fordult.

Az EU-val, illetve az EU-n kívül folytatott külkereskedelem egyenlege egyaránt növekvő tendenciát mutat, ami egyre javuló külkereskedelmi szerkezetet enged feltételezni. Az újonnan csatlakozott országok, vagyis elsősorban szomszédaink esetében stabilan pozitív a külkereskedelmi mérlegünk, ez a mutató megközelítőleg 40 milliárd forintos szinten stagnál.

A Visegrádi országokkal folytatott külkereskedelem növekvő tendenciát mutat mind behozatal mind kivitel tekintetében. Lengyelország felé az importnövekedés meghaladja az exportbővülést, s így egyenlegünk egyre csökkenő tendenciát mutatva 2011 végére deficitessé vált. Csehország felé enyhén növekvő egyenleg mutatja az exportbővülést. A legkiegyensúlyozottabb értékeket Szlovákia felé folytatott külkereskedelmünk mutatja, 10-20 milliárd forint közötti egyenlegingadozással. A Visegrádi országok felé bonyolított export 2012-ben szinte egyenlően oszlott meg a három ország között. 2008-hoz képest ez Lengyelország számára növekvő, míg Szlovákia és Csehország számára csökkenő exportrészesedést jelentett.

A kivitelünk szerkezete a gépipari ágazaton belül szintén kiegyensúlyozott képet mutat. A villamos berendezések aránya Csehország felé a legnagyobb (72 százalék), majd Szlovákia (66 százalék) és Lengyelország (47 százalék) következik. Volumenét tekintve is Szlovákia felé a legkisebb az exportunk, közel 60 milliárd forint értékű a kivitelünk. Ehhez képest Csehországba 85 milliárd forint volt exportunk értéke 2012 első felében.

A GÉPIPARI ÁGAZATI PÁRBESZÉD BIZOTTSÁGRÓL

A Gépipar ágazataiban működő munkáltatói és munkavállalói érdekképviseleti szervezetek, az ágazati szociális párbeszéd fejlesztése, ágazati érdekek egyeztetése, közös képviselete és érvényesítése végett 2004. március 3.-án megállapodást kötöttek, és létrehozták a Gépipari Ágazati Párbeszéd Bizottságot.

Az ágazati párbeszéd bizottságokról, valamint a középszintű szociális párbeszéd egyes kérdéseiről szóló 2009. évi LXXIV. törvény értelmében az Ágazati Részvételt Megállapító Bizottság 2010. március 23-án kelt 92-3/6-9/2010-ÁRMB számú határozatával a Gépipari ÁPB újjalakult.

A Bizottság jogállása: A gépipari ágazati érdekegyeztetés rendeltetésszerű működése által meghatározott körében tevékenykedő, önálló jogi személyiségű munkáltatói és munkavállalói érdekképviseleti szervezetek együttműködési és érdekegyeztetési fóruma.

A Bizottság tagszervezetei: Munkáltatói érdekképviseletek: Magyar Járműalkatrészgyártók Országos Szövetsége, Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége

Állandó meghívottként a Magyar Gépipari és Energetikai Országos Szövetség is részt vesz a bizottság munkájában.

Szakszervezetek: Vasas Szakszervezeti Szövetség, Fém- és Gépipari Munkástanácsok Országos Szövetsége, Liga Vas- és Fémipari Szövetség.

A megállapodó szervezetek megvalósítandó célként fogalmazták meg, hogy a Bizottság:

- Ágazati, ágazatközi konzultációs fórumként járuljon hozzá a felek között jelenleg is meglévő kétoldalú partner kapcsolatok folyamatosságához, és a szociális párbeszéd intézményes formájának létrehozásához, működtetéséhez a gépiparban,
- A szakmai összetartozás alapján biztosítsa az ágazati, illetve ágazatközi együttműködés és érdekképviselet intézményes megjelenítését, működtetését, valamint azt, hogy ennek keretében alágazati és/vagy szakágazati fórumok is működhessenek,
- Segítse elő az ágazati és munkahelyi szintű kollektív szerződések,- megállapodások létrehozását.